

Posredno mjerene veličine:

izravno mjerimo X i Y , a zanima nas $h(X,Y)$

Ako su rezultati neposrednih veličina $x = (\bar{x} \pm M_x)$ i $y = (\bar{y} \pm M_y)$,

onda je:

$$\bar{h} = h(\bar{x}, \bar{y}) \quad M_h = \sqrt{\left(\left.\frac{\partial h}{\partial X}\right|_{\bar{x}, \bar{y}} \cdot M_x\right)^2 + \left(\left.\frac{\partial h}{\partial Y}\right|_{\bar{x}, \bar{y}} \cdot M_y\right)^2}$$

Relativna pogreška?

Linearna regresija

Mjerimo ovisnost jedne veličine o drugoj - parovi varijabli.

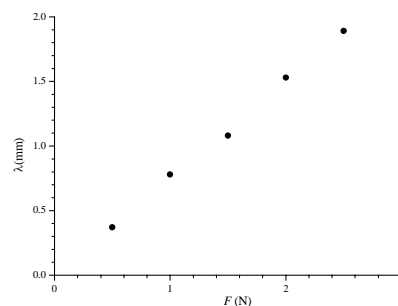

Primjer mjerenja:

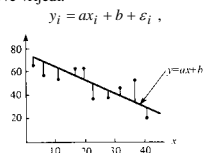
$F(N)$	$\lambda(mm)$
0,5	0,37
1	0,78
1,5	1,08
2	1,53
2,5	1,89

Odabir nezavisne i zavisne varijable.

Crtanje grafa!

Za izmjerene (opažene) parove vrijedi:

Princip najmanjih kvadrata:

Od svih pravaca $y = ax + b$, najvjerojatniji pravac regresije jest onaj za koji je suma kvadrata odstupanja

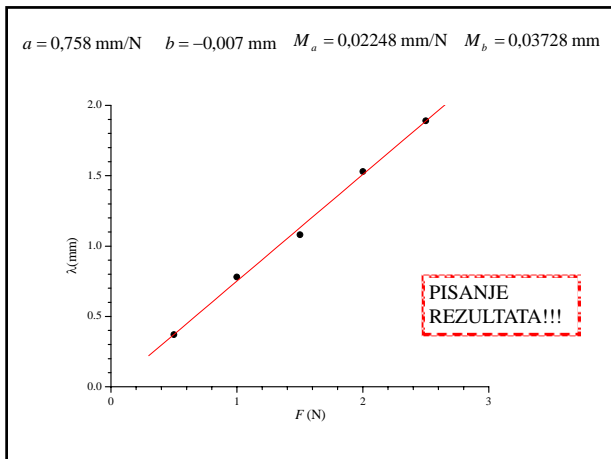
$$f(a, b) = \sum_{i=1}^n [y_i - (ax_i + b)]^2 = \sum_{i=1}^n \varepsilon_i^2$$

minimalna.

Konačni rezultati:

$$a = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i\right)^2} \quad b = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 \sum_{i=1}^n y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n x_i y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i\right)^2}$$

$$M_a = \sqrt{\frac{1}{(n-2)} \left[\frac{n \sum_{i=1}^n y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n y_i\right)^2}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i\right)^2} - a^2 \right]} \quad M_b = M_a \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2}{n}}$$

Nelinearne regresije

Regresija s transformiranim varijablama

nelinearnu ovisnost prikazati u linearnom obliku:

- Mogu se primijeniti jednadžbe za linearnu regresiju.
- Takav grafički prikaz zorno potvrđuje (ili odbacuje) ispravnost primijenjene teorije.

Primjer iz praktikuma:
Dubina poniranja Maxwellova diska

$$s = \frac{1}{2} \frac{mg}{m + \frac{I_z}{r^2}} t^2$$

Logaritamski grafovi

$Y = X^\alpha$ α ne znamo ili želimo provjeriti

Primjer: modul elastičnosti
Savijenost šipke je:

$$\lambda = \frac{1}{4E} \frac{L^3}{ab^3} F$$

$$\log \lambda = \log \frac{1}{4E} \frac{F}{ab^3} + 3 \log L$$

$x = \log L$ $y = \log \lambda$

Nelinearne regresije

Zavisna varijabla nelinearno ovisi o nezavisnoj

Npr.: tjerani prigušeni harmonički oscilator

$$y = \frac{A}{\sqrt{(\omega_0^2 - \omega^2)^2 + (\omega/\tau)^2}} \quad \text{parametri } A, \omega_0 \text{ i } \tau$$

Suma kvadrata odstupanja minimalna:

$$f(A, \omega_0, \tau) = \sum_i \left(y_i - \frac{A}{\sqrt{(\omega_0^2 - \omega_i^2)^2 + (\omega_i/\tau)^2}} \right)^2$$

Tri jednadžbe:

$$\frac{\partial f(A, \omega_0, \tau)}{\partial A} = 0 \quad ; \quad \frac{\partial f(A, \omega_0, \tau)}{\partial \omega_0} = 0 \quad ; \quad \frac{\partial f(A, \omega_0, \tau)}{\partial \tau} = 0$$

⇒ računalom!

Primjer s naprednog praktikuma:

$$y = \frac{A}{\sqrt{(\omega_0^2 - \omega^2)^2 + (\omega/\tau)^2}}$$